

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

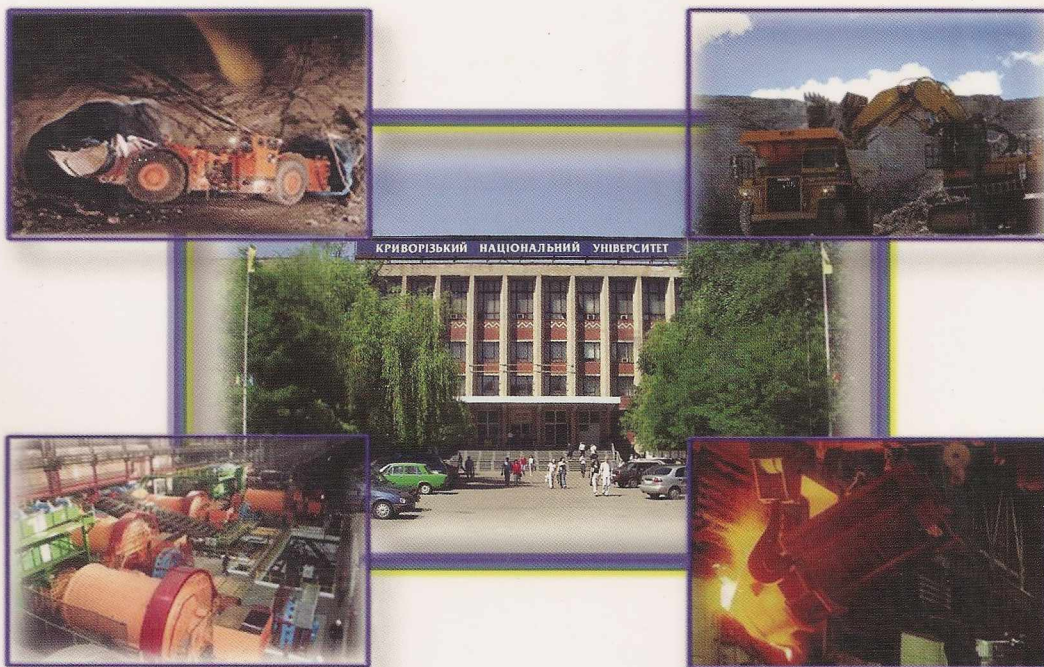
ДВНЗ «КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Міжнародна науково-технічна конференція

Матеріали конференції

**СТАЛИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОСТІ
ТА СУСПІЛЬСТВА**

Т о м 2

22-25 травня 2013 року

Кривий Ріг

УДК 378.45

К. Ю. САВЧЕНКО

асистент кафедри дошкільної освіти

Криворізький педагогічний інститут

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ МОДЕЛЮВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ СИТУАЦІЙ

У статті автор розглядає методику формування професійної компетентності майбутніх учителів філологічних спеціальностей засобами моделювання педагогічних ситуацій.

Розроблювана нами методика має враховувати особливості професійної підготовки майбутніх учителів філологічних спеціальностей, умови й фактори підготовки, базуватися на вдосконаленому змісті фахових і психолого-педагогічних дисциплін, включати визначений набір форм, методів, засобів навчання і містити механізм їх застосування на кожному етапі підготовки.

Методика є сукупністю 4-х блоків, які послідовно описують процес формування професійної компетентності майбутнього вчителя.

Концептуальний блок включає цілі, принципи й функції методики, що розробляються виходячи з основних вимог до змісту й структури професійної підготовки.

Змістовий блок – конкретизує складові й етапи професійної підготовки майбутнього вчителя філологічних спеціальностей, під час яких відбувається застосування засобів моделювання педагогічних ситуацій.

Процесуальний блок описує форми, методи, прийоми й технології моделювання педагогічних ситуацій, прямо спрямовані на становлення й розвиток компонентів професійної компетентності майбутнього вчителя.

Результативний блок – сукупність результатів, на які націлюється побудова методики – визначений рівень сформованості професійної компетентності майбутнього вчителя, основних багатовимірних компетентностей, їх складових.

Досліджуючи *змістовий блок* методики, ми опрацювали навчальні плани й програми професійної підготовки й визначили серед її складових ті, які найбільш придатні щодо формування в майбутніх учителів філологічних спеціальностей професійної компетентності засобами моделювання педагогічних ситуацій і виокремили такі напрями:

1. Введення знань, становлення вмінь і досвіду моделювання педагогічних ситуацій під час психолого-педагогічної підготовки.
2. Упровадження засобів моделювання педагогічних ситуацій під час вивчення фахових дисциплін спеціалізації.
3. Удосконалення засобів моделювання педагогічних ситуацій під час методичної підготовки.
4. Здійснення корекції та контролю за станом сформованості професійної компетентності майбутнього вчителя через систему завдань з опрацювання моделей педагогічних ситуацій під час практичної підготовки.
5. Інтеграція засобів моделювання, становлення професійної компетентності як інтегрованої якості під час опанування спецкурсу «Формування професійної компетентності вчителя засобами моделювання педагогічних ситуацій».

Професійна підготовка вчителів – це складний безперервний процес, який здійснюється протягом усього періоду навчання майбутніх учителів і охоплює всі навчальні дисципліни. Аналіз навчальних планів і програм підготовки вчителів філологічних спеціальностей дозволив виділити етапи становлення їхньої професійної компетентності: відправний, інформаційний, методичний, організаційно-виконавчий, контрольньо-діагностичний. На кожному із зазначених етапів формуються ті чи інші складові професійної компетентності, закладаються основи багатовимірних компетентностей під час включення майбутнього вчителя в моделювання педагогічних ситуацій.

Відправний етап (1, 2 курси) – забезпечення професійної поінформованості, ознайомлення з різними сторонами вчительської праці, засвоєння студентами її соціальної ролі, основних функцій і моделей особистості вчителя філологічних спеціальностей, розвиток стійкого

позитивного ставлення до обраної професії, професійної спрямованості, потреб у творчому оволодінні педагогічними досвідом. У підсумку студенти мають здобути науково-теоретичні знання щодо структури та змісту професійної компетентності майбутнього вчителя-філолога, сформувати розуміння педагогічних ситуацій і ролі їх моделювання в професійному становленні вчителя.

Інформаційний етап (3, 4 курси)– збагачення педагогічного досвіду роботи з учнями в період педагогічних практик у дитячих оздоровчих таборах і в загальноосвітніх навчальних закладах, включення студентів у різні види педагогічної діяльності, усвідомлення професійних можливостей і здібностей, моральних якостей і психологічних властивостей, що відповідають вимогам учительської професії, закріплення потреб у постійному вдосконаленні професійних якостей, що забезпечують результативність педагогічної роботи, оволодіння системою виховної роботи, роботи з батьками, прийомами організації самостійної навчальної діяльності. У підсумку майбутні вчителі мають сформувати основи професійно-діяльнісного, комунікативного й особистісного компонентів професійної компетентності майбутнього вчителя філологічних спеціальностей.

Методичний етап (4, 5 курси)– формування стійких і глибоких переконань, принципів, ідеалів, що складають основу професійно-педагогічного світогляду, розширення професійного кругозору, закріплення творчого підходу до розв'язання педагогічних ситуацій, які виникають у роботі з учнями, використання особистісно-орієнтованих технологій у роботі із класом у момент спілкування із учнями оволодіння основами професійної етики й методикою наукової праці.

Організаційно-виконавчий етап (5 курс)– підготовка до виконання професійної діяльності, закріплення й поглиблення професійних якостей, різнобічне входження в роль учителя, перевірка ступеня готовності до вчительської праці, прогнозування і проектування подальшого професійного зросту; моделювання педагогом майбутніх практико-орієнтованих ситуацій у роботі із класом і групами учнів, удосконалення практико-технологічної підготовки, становлення індивідуально-творчого стилю педагогічної діяльності.

Контрольно-коригувальний етап, на якому підбиваються підсумки цього напрямку професійної підготовки майбутніх учителів, співвідносяться показники професійної компетентності з результатами вирішення педагогічних ситуацій.

На кожному із запропонованих етапів наша методика передбачає моделювання майбутнім педагогом педагогічних ситуацій.

У методику в її *процесуальний блок* ми включили:

- форми моделювання педагогічних ситуацій, як-от: індивідуальні, групові, а також практикуми, педагогічні майстерні, «круглий стіл», літературна вітальня, практикум, експертні й творчі групи; методи: метод проектів, кейс-метод, баскет-метод, ігрове проектування, імітаційно-дидактичне моделювання, метод протоколів, мікрОВикладання; прийоми й технології: інтерактивні, ігрові, продуктивні; педагогічні умови, що сприяють ефективності формування професійної компетентності майбутнього вчителя засобами моделювання педагогічних ситуацій: забезпечення професійної спрямованості майбутнього вчителя та дидактико-методичної готовності до професійного розв'язання педагогічних задач; інформаційно-комунікативний підхід до вирішення педагогічних ситуацій; педагогічне управління процесом переходу професійно-орієнтованої інформації в режим проектної діяльності; надання простору вільного вибору методів і засобів моделювання педагогічних ситуацій; інтеграції компонентів професійної компетентності майбутніх учителів на основі введення спеціального узагальнюючого спецкурсу.

Таким чином можна сказати, що методика моделювання педагогічних ситуацій включає: використання ресурсів комунікації та створення умов, що забезпечують інформаційну доступність для майбутніх учителів; створення в процесі спілкування взаємозв'язку між викладачем і студентом (опитування, бесіди, групові форми спілкування тощо); укладання індивідуальних або групових проектів зі студентами, які після обговорення педагогічних ситуацій чітко усвідомлюють участь кожного в комунікативному процесі; організація вільного спілкування з метою формування професійних компетентностей.